లోకం పోకడ

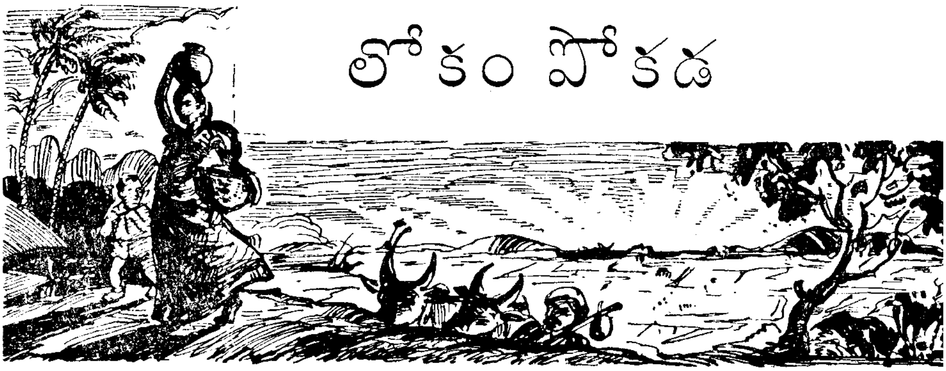

కథానిక

ఆ మరునాడు వినాయక చవితి. అయిదు గంటల బండిలో మా బావమరది సుందరం దిగాడు. వాల్తేరు పర్ల్లో బి. ఎ ఆనర్స్ మూడో సంవత్సరం వెలగబెడ్తున్నాడు. చిన్నచిన్న పండుగలకు అంటే వినాయక చవితి, దసరా వగైరాలకు మా ఇంటికి రావటం; సంక్రాంతికి, వేసవికి పుట్టింటికి (స్వగ్రామం) కోనసీమ వెళ్లటం వాడికి అలవాటయింది. మాటిమాటికి ఆ రావణాసురుడి లంకలోకి (కోనసీమ) దూకటం అంటే వాడికి పరమచికాకు. ఒక్క విమానయానం మినహా అన్ని యానాలు చెయ్యాల్సిందే ఆ కోనసీమలో కాలుపెట్టాలంటే! రాత్రి ఎనిమిది గంటలకు మెయిలెక్కి పడుకొంటే తెల్లవారేసరికి మూడువందలమైళ్లు సునాయాసంగా దాటి మద్రాసు మహానగరంలో వాలొచ్చు. కానీ ఈ కోనసీమ ప్రయాణానికి ఫక్తు ఒక పగలంతా కావాల్సిందే! ఎటుచూచినా నీళ్లేగామరి!

వాడికి మా వూరు రావటం మహావీలు. చక్కగా మెయిల్ లైనులోవుంది. అక్కడ ఎక్కితే ఇక్కడ దిగటం. వాడు రావటం నాకూ ఇష్టమే, కాలం సరదాగా కబుర్లతో నెట్టెయ్యొచ్చు. కానీ వాడు ఒట్టి చిలిపిరకం. పాతకాలం సంగతులు మర్చిపోకుండా తవ్వి బయటకు తీస్తుంటాడు. అదొక్కటే వాడితో వచ్చిన తంటా అల్లా.

అప్పటికి వాడొచ్చి అరగంటయినా తమ్ముడ్ని చూసుకొని మా శ్రీమతికి సంబరం వదల్లేదు. ఫక్తు అరగంటూ వాడి యోగక్షేమాలడిగి తెలుసుకొంది. పావు గంటనుంచి దొడ్డిగుమ్మంలో అరుస్తున్న చాకలి సూరమ్మ కేకలు మా శ్రీమతి కర్ణపుటాలకి సోకితేగా! పాపం విసిగిపోయిందిలావుంది—ఆ బట్టలు తెచ్చి వీధి గుమ్మంలోపెట్టి "నోరు పడిపోయింది పిలవలేక, ఏం చేస్తున్నారమ్మా?" అంది చాకలిది.

"కనపడ్డం లేదుటే ముద్దుముఖమా! మాతమ్ముడొచ్చాడు, వాల్తేరులో ఆనర్స్ చదువుతున్నాడు. ఈ ఏతేదితో అయిపోతుంది, కాలేజీ లెక్చరర్ అయిపోతాడు" అంది మా శ్రీమతి (సొంతడబ్బా)

చాకలి సూరమ్మ ఓసారి సుందరంవదనారవిందం కేసి వర్ణనాతీతంగా చూసి పంటినిండా చెంగు తీసుకొంది. కాబోయే లెక్చరర్ వేషంలో ఇప్పటినుంచీ ట్రయినింగ్ అవుతున్న సుందరాన్ని చూస్తే చాకలి సూరమ్మకు కొంచెం సిగ్గుపడటం సబబుగా తోచింది.

"అప్పటినుంచీ ఇదేనా మీ చాకలిది!" అన్నాడు సుందరం వస్తూన్న నవ్వు ఆపుకుంటూ.

"ఆఁ! ఇదే వదిలించుకో లేకుండా వున్నాం" అంది శ్రీమతి నవ్వుతూ నావైపుచూస్తూ, అక్కాతమ్ముళ్లిద్దరూ నావైపుచూసి ఒకటే నవ్వటం. ఏమాట కామాటే చెప్పుకోవాలి నా ముఖం దమ్మిడీ కాసంతయింది. నేముందే చెప్పానాయిరి వీడు తిన్నగా వుండక పాతకాలపు స్మృతులు బయటికి తెస్తాడని. లేకపోతే ఎప్పటిసంగతి? అయిదేళ్ల క్రితం గొడవ! ఇప్పుడెందుకు చెప్పండి?

యర్రా మురళీకృష్ణమోహన్

పోనీ జ్ఞాపకంవస్తే మాత్రం మనస్సులో వుంచుకోవాలి కాని బయటికి కక్కి ఎదుటివాళ్లను బాధపెట్టం మాత్రం ఏమంత సమంజసంగా వుంది? "అపటినుంచీ ఈ చాకలిదేనా?" అంటాడా—

* * *

అవి మా శ్రీమతి కొత్తకాపురం రోజులు. రామచంద్రరావు పేటలో ఓడాబా ఇల్లు అద్దెకు తీసుకొని బోర్డుకట్టాను. మా కొత్త కాపురం, నా ప్రాక్టీస్ చూద్దామని నా మిత్రుడు సుబ్బారావొచ్చాడు. గుంటూరునుంచి ఇక్కడ సుబ్బారావుని మీకు పరిచయం చెయ్యాల్సిన అవసరం ఎంతైనా వుంది.

ఇప్పటికీ సుబ్బారావుకి ఆ బిరుదు వుందో లేదో ఇప్పుడు నాకైతే తెలియదుకాని, మేం కాలేజీలో చదివేరోజుల్లో మాత్రం అంతా సుబ్బారావుని "సోషల్ రిఫార్మర్" అంటుండేవారు. క్లాసులో ఏదైనా ప్రశ్నలువేసేటప్పుడు లెక్చరర్లు కూడా సుబ్బారావుని "ఈ ప్రశ్నకు సమాధానం మన సోషల్ రిఫార్మర్ చెబుతాడు" అంటుండేవారు. కొన్నాళ్ళకి సుబ్బారావుకి తలితండ్రాదులు బియ్యంలో వ్రాసిపెట్టిన పేరుపోయి "సోషల్ రిఫార్మర్" అన్న పేరు ఖాయమై వూరుకొంది.

సుబ్బారావు, నేనూ ఒకే రూములో వుండేవాళ్ళం. మొదట్లో నాకు అతను, అతనికి నేనూ ఏమాత్రం పూర్వపరిచయంలేనివాళ్ళమే అయినా, కాలేజీవదలి విడిపోయేసరికి ఒకరినొకరు "ఏడిశావులే? నీ తలకాయలే! నీ మొహంలే!" అనుకొనేంత సన్నిహితుల మయ్యాం. అంతర్జాతీయవ్యక్తులను కూడా ఏడిశావులే! నీ మొహంలే! అనగలిగేటంత దగ్గరబంధువులు, స్నేహితులు వుంటారు. సుబ్బారావు కూడా ఒక అంతర్జాతీయవ్యక్తి కాకపోడని, అప్పుడు ఆ ఖ్యాతి నాకు వస్తుందని అప్పట్లోనాకు గంపంత ఆశవుండేది. సుబ్బారావు లెక్చర్లు వింటూవుంటే హా కలా అనిపించేది.

ఆరోజుల్లో, అంటే మేం, ఏ. వి. యన్. కళాశాలలో చదువుకొనే రోజుల్లో, స్త్రీ స్వాంత్ర్యము" గురించి బల్లలు బద్దలవుతుండేవి. అప్పట్లో స్త్రీ స్వాతంత్ర్య నినాదాలు లేవదీసిన వాళ్ళలో సుబ్బారావొకడు. కాలేజీ వార్షికోత్సవంలో "స్త్రీవిద్య" అన్న విషయంమీద దిక్కులు పిక్కటిల్లేలా మాట్లాడి ఫస్టుప్రయిజ్ సంపాదించాడు. మహిళాసంఘం వార్షికోత్సవంలో "స్త్రీ స్వాతంత్ర్యము" గురించి మాట్లాడమని మహిళాసంఘంవారు కోరగా మనవాడు ఫక్తూ గంటన్నర గుక్కతిప్పుకోకుండా వుపన్యసించి మహిళాసంఘంవారి కృతజ్ఞతాపూర్వక అభివందనలు అందుకున్నాడన్న విషయం ఆనాడు అందరూ ఎరిగిన వెగటు విషయమే.

ఆవాళ సాయంత్రం సుబ్బారావు నేనూ అలా వెళ్లి వద్దామని బయలుదేరాం. రవీంద్రలో కాఫీసేవించి పంపులచెఱువుకి బయలుదేరాం. పచ్చగావున్న చోట ఆసీనులమయ్యాం. ఒకవైపున పట్టణవాతావరణం, మరోవైపు పల్లెవాతావరణం చూడముచ్చటగావుంది. అయిదు గంటలబండి విజయవాడ వెళుతోంది. ఇటుచూశాం. చూపు ఆనేంతవరకూ పచ్చని వరిచేలు కనిపించాయి. అక్కడక్కడా వున్నదిబ్బలమీది నిద్రగన్నేరు చెట్లమీంచి కోయిల గుప్తరాగంలో "కూఁ! కూఁ!" అంటోంది. పశ్చిమాద్రిని సూర్యుడు అస్తమిస్తున్నాడు. ఆరక్తారుణ కాంతితో చెరువులో నీళ్ళన్నీ బంగారుపూత పూయబడ్డాయి. ఆ ఎఱ్ఱని సంజలో పచ్చనివరిచేల మధ్యనుంచి పల్లెసీమ కన్నెపడుచులు గడ్డిబుట్టలతో వయ్యారంగా నడచిపోన్నారు. ఆ నడకనే హంసనడకంటారని, ఆవి అజాంతా శిల్పాలనీ సుబ్బారావు; కాదు, రాయనెల్లూరు సౌందర్య ప్రతిమలు ప్రాణంపోసుకు వచ్చాయని నేనూ వాదించుకొని కట్టకడపటికి సృష్టికర్తను ప్రస్తుతి చేయకుండా వుండలేకపోయాం.

తరువాత సుబ్బారావు ప్రారంభించాడు. "స్త్రీవిద్య" "స్త్రీ స్వాతంత్ర్యము" సాంఘిక దురాచారములు" గురించి ఏమిటేమిటో ఉపన్యాసధోరణిలో తానొక స్టేజిమీద వుపన్యసిస్తున్నట్టు వూహించుకొని చెబుతున్నాడు సుబ్బారావు.

"ఏమోరా! అబ్బీ! స్త్రీలకు నువ్వు కావాలనేంత స్వేచ్ఛకూడదు. స్త్రీకి విద్యకూడా స్త్రీని స్త్రీగా మాత్రం వుంచేంత విద్యచాలు" అన్నాను.

"చూడు సర్వేశం, ఈ ఆటం యుగంలో కూడా నీవంటి స్వార్థమానవులుండబట్టే ప్రపంచం ఇలా మండిపోతోంది. నువ్వింకా స్త్రీయంత్రం అనే ధోరణిలోనే వున్నావు, స్త్రీ కేవలం అబలే

అనుకోకు సమయంవస్తే సబలే! నీలాంటివాళ్ళు అడపాతడపా వుంటారనే ప్రభుత్వం కొత్తబిల్లు ప్రవేశపెడ్తున్నదని తెలుసా?" అంటూ తనో నిస్వార్థపరుడిలా, తానేదో సర్వసమానత్వం కోసం అలమటిస్తున్నట్టూ నేనో నరరూపరాక్షసుడయినట్టు ఓ చిన్నవుపన్యాసం దంచాడు. వాడికది మొదటినుంచి అలవాటే.

"బిల్లులూశాసనాలూ ఏం చేస్తాయిరా బ్రదర్, హృదయపరివర్తన రావాలిరా!" అన్నాను నేను వాడినోటికి తాళంవేద్దామని. వాడేంమాట్లాడలేదు.

'స్త్రీ బుద్ధి ప్రళయాంతకహః' అన్నాడట కాళిదాసు. జరిగిపోయిన ప్రపంచ యుద్ధాలకి కారణం రవికలే అని కొందరు బుద్ధిమంతులు అనుకొంటున్నారటఎంతవరకూ నిజంరా?"అన్నాను.

"అక్షరాలా నిజం. పదహారణాల పరమనిజం. స్త్రీ అది శక్తిస్వరూపిణి. క్షణంలో ప్రళయం సృష్టిస్తుంది. క్షణంలో ప్రణయం సృష్టిస్తుంది" అన్నాడు సుబ్బారావు.

"ఆ గరళకంఠుడు మనమీద అపారమయిన దయదలచి ఆ మూడోకన్ను కాస్తా తనదగ్గరే అట్టేపెట్టుకొన్నాడు కాని లేకపోతే ఆ త్రినేత్రం తెరచి ఈ పాటికి మనల్ని భస్మంచేసేవారే నంటావు" అన్నాను నవ్వుతూ.

"నువ్వెప్పుడూ స్త్రీలకు స్వాతంత్ర్యంలేదని ఏడుస్తావ్, నేనో చిన్న సంఘటన చెబుతా విను. అమాంతంగా మాకొంపలో ఓసారి యుద్ధంవచ్చింది. అసలు జరిగిందేమంటే, ఇంట్లో చెప్పకుండా సినీమాకు వుడాయించాను. ఇంటికి వచ్చేసరికి శ్రీమతి కైకరూపం ధరించింది ఏ మందరసహాయం అక్కరలేకుండానే! పూర్వం నేనేమీ యుద్ధాలు చెయ్యలేదు, ఆమెకేమీ వరాలు ప్రసాదించలేదుకనుక అమ్మయ్యా అనుకొని ముసుగు తన్నాను. ఆ మర్నాడు వార్ డిక్లేర్ అయింది. బాంబులు ఎక్కడ ఏ సమయంలో పడేదీ నిర్ధారణ చెయ్యలేంచూడు—బాంబులు పడ్తాయి అనుకున్నంతసేపు పట్టంలేదు; బాంబులు పడ్డాయి. చెంబులు, తపేలాలు, గిన్నెలూ ఒకటేమిటీ! ధన్! ధన్! మని ఒకటేమోత. చివరకు చచ్చీచెడి చాయంగల విన్నపములై యుద్ధం అంతరించి శాంతి అంకురించేసరికి పాతికరూకలు అపాయింట్మెంట్ అయింది"

"ఎందుకురోయ్!!" అన్నాడు సుబ్బారావు మందహాసాలంకృత ముఖారవిందుడై.

వాడ్ని చూసేసరికి నాలో ఏదో చెప్పరాని బాధ ప్రవేశించినా చివరకు చెప్పక తప్పలేదు.

"ఇరవై రూపాయిలు చీరకు, అయిదు వార్ లోఫ్రూండ్ అయిన ప్రాతలను మాటుచేయించ చేయించటానికీను"

"అవునుమరి అంటూ వాడేదో వాగబోయాడు కాని వాడ్నిఆపి నేనే అందుకున్నాను: "ఏమిటవును నీ మొహం అవును. స్త్రీలు కావలసినంత స్వేచ్ఛా స్వాతంత్ర్యములు వుంచుకొనే లేవని అఘోరిస్తున్నారు—పురుషులు మహా స్వతంత్రంగా బతుకుతున్నట్టు విర్రవీగుతున్నారు" అన్నాను స్వీయ గృహంలో శ్రీమతి స్వాతంత్ర్యము పురస్కరించుకొని.

"నువ్వు చెప్పింది కొంతవరకు నిజమేకాని, అది అందరకూ వర్తించదు" అన్నాడు సుబ్బారావు కాసేపాగి.

ఆ తరువాత స్త్రీలగురించి చాలామాట్లాడాడు. స్త్రీలను స్వేచ్ఛగా వదలెయ్యాలన్నాడు. అనవసరమయిన అనుమానాలు కూడవన్నాడు, వాళ్ళకీ ఇంగితజ్ఞానం వుంటుందన్న విషయం జ్ఞాపకముంచుకోవాలన్నాడు, స్త్రీలకు రాజకీయ, సాంఘిక, ఆర్థికహక్కులు, బాధ్యతలు పురుషులతోపాటు సమానంగా వుండాలన్నాడు. ఇంకా ఏమిటో చెప్పుకుపోయాడు. పైరుగాలి పీలుస్తూ సుషుప్తావస్థలో పడ్డ నాకు వాడి ఉపన్యాసాలు చెవికెక్కలేదు. మసకమసకగా చీకటి ఆవరించటం ప్రారంభించేసరికి చొక్కాలు దులుపుకుంటూ బయలుదేరాం కొంపకి.

భోజనాలు ముగించుకొని వీధిలో ఈజీఛెయిర్స్‌లో కూర్చుని లోకాభిరామాయణంలోపడ్డాం. ఇంతలో మా చాకలిది సూరమ్మ నురగలు కక్కుకుంటూ వచ్చింది. లోపలికివెళ్ళి మా శ్రీమతితో ఏడుస్తూ ఏదో చెప్పుకొంది. చివరకి తేలిన సంగతి ఏమంటే, దాని మొగుడు బాగా తాగివచ్చాడట; తంతాను. పొడుస్తాను అంటూ మీదమీదకి వస్తుంటే భయపడి పారిపోయి వచ్చిందట. దాని ఇల్లు మా ఇంటికి దగ్గిర, ఇంత అన్నంపెట్టి దాన్ని ఇంట్లోనే పడుకోమంది శ్రీమతి.

ఇక్కడా సూరమ్మగురించి కొంచెం చెప్పాల్సి వుంటుంది. ఆవాళ ప్రొద్దుట వుతుకు బట్టలు పట్టుకెళుతుండగా సుబ్బారావు దాన్ని చూసాడు. అది చాకలి అని నమ్మలేక నమ్మి "బ్రహ్మదేవుడు నిద్రపోతూ సృష్టించి వుంటాడురా! లేకపోతే ఇంత అందమయిన దాన్ని ఈ కులంలో పుట్టిస్తాడా!" అన్నాడు.

అందమయినది ఆ కులంలో ఎందుకు పుట్టిందో నాకు అర్థంకాలేదు, అందానికి కూడా కులమత బేధాలు,పట్టింపులూ వుంటాయి కాబోలు! కాని, సూరమ్మ అందకత్తె అని ఎవరయినా వొప్పుకోవాల్సిందే! ఎందుచేతనంటే సుబ్బారావొక్కడే కాదు దాన్ని పొగడటం; అరవై యోపడిలో పడ్డ మా మామగారు సయితం ఆమాటే అన్నాడు. ఇక మా గుమాస్తా సంగతి వేరే చెప్పాలా మాంచి Photogenic Face అంటాడు. ఇందరి మన్ననలకు గురిఅయిన సూరమ్మ త్రాగుబోతు భర్తపుణ్యమా అని ప్రతివతగా చెలామణీ అయిపోతోంది.

నేనూ సుబ్బారావూ వీధిగదిలో పడుకున్నాం. శ్రీమతి పక్కగదిలో పడుకొంది. పోతే సూరమ్మ వీధి వసారాలో పడుకొంది. రాత్రి సుమారు రెండు గంటలవేళ "దొంగ! దొంగ!" అన్న కేకలు విని లేచాను. నేను లేచిచూసే సరికి సుబ్బారావు పక్కమీద లేడు. టార్చివేసుకుంటూ బయటికి వచ్చేసరికి సుబ్బారావు కంగారుగా ఎదురయ్యాడు. నన్ను చూసి నిర్ఘాంతపోయి, వెళ్లి మంచంమీద పడుకొని ముసుగెట్టాడు. అసలు విషయం తెలియక తికమకపడుతూ, వాణ్ని అడగి తెలుసుకుందామని లోపలికి రెండడుగులు వేసేసరికి, శ్రీమతి, సూరమ్మ, ఇంకా ఇరుగుపొరుగు వాళ్లు నాగదిలో ప్రవేశించారు.

"ఈ గదిలోకే వెళ్లాడండి" అంటున్నారువాళ్లు.

"ఎవరు?" అన్నా

"దొంగ"

"దొంగ! ఎవరు ఇక్కడికి రాందే?"

కర్రలు వేసుకొచ్చిన పొరుగువాళ్లు నవ్వుకుంటూ వెళ్లిపోయారు. వాళ్లనవ్వు ఎందుకో నాకు ఆ మర్నాటికి కాని అర్థంకాలేదు. అసలు జరిగిన సంగతి ఇది; దొంగాడు సూరమ్మను తడుముతున్నాడుట. అదిలేచి కేకలు పెట్టిందట. దొంగాడు అమాంతంగా నేనున్నగదిలోకి వచ్చాడట.

ఆ మర్నాడు సుబ్బారావు చాలా చీకటితోటే లేచాడు. ఎప్పుడూ ఏదో వాగుతూ కూర్చుండే వాడు మౌనంగా వుండటం నాకు ఆశ్చర్యమైంది. నా ముఖంలోకి చూట్టానికే జంకుతున్నాడు, ఏదో అర్జంటు పని వుందని చెప్పి ఇంకా వుంటా నన్న వాడల్లా వెంటనే వెళ్ళిపోయాడు.

వాణ్ణి వెళ్ళనిచ్చింది. ఇక ప్రారంభించింది శ్రీమతి "ఆ చాకలి చిన్నదే కావాల్సి వచ్చిందా?"

ఆ పదప్రయోగం నాకు అర్థంకాలేదు. "ఏమిటి? ఎవర్ని అంటున్నావు?" అన్నట్టు చూశాను ఆమె వంక.

"అవునులెండి మీకెలా అర్థమవుతుంది" అంటూ శ్రీమతి ఆడవాళ్ళ అస్త్రం వదిలింది కన్నీటితో మంత్రించి. నాకు నెత్తిన పడుగుపడ్డంత పనయింది. అది నేను కాదని, సుబ్బారావని శ్రీమతిని వొప్పించేసరికి తలప్రాణం తోక్కివచ్చింది.

"దొంగాడూ లేదు పాడూ లేదు, అంతా ఆ ప్లీడరు పనే; పడుచు పెళ్లాని ఇంట్లో పెట్టుకొని అతనికిదేం పాడుబుద్ధి" అంటూ ఆ వీధిలో ఈ విషయం కొండంతయి ప్రచారమయిపోయింది. సంఘంలో నలుగురి జేబులమీదా ఆధారపడ్డ వృత్తి నాది. పెద్దమనిషి అనిపించుకొంటే కాని నాలుగు డబ్బులు రాలవు. అటువంటప్పుడు నాకే నింద ఎంత ప్రమాదమో ఆలోచించండి.—అంతే! అప్పటికీ ఇప్పటికీ నా ప్రాక్టీసు అలాగే వుంది.

కానీ, నాకు ఆశ్చర్యం కలిగించిందేమంటే, ఒకసారి శ్రీమతి లోపల వంట చేసుకొంటూండగా సూరమ్మ వచ్చింది. "ఆవాళ మీ రనుకోలేదండి, ఆ చుట్టమాయన అనుకొన్నాను" అంది. నేనయితే ఇబ్బందిలేనప్పుడు ఆ పతివ్రతకి సుబ్బారావయితే మాత్రం ఏం ఇబ్బందో నాకు ఇంతవరకూ అర్థం కాలేదు.

అటు సుబ్బారావు నిక్షేపంగా వున్నాడు, ఇటు సూరమ్మ నలుగురిలోనూ ప్రతివ్రత అనిపించుకొంది. మధ్య నేనుమాత్రం వీధిపాలయ్యాను. ఇటువంటి నీతిమంతులు వున్నంతకాలం అమాయకులు అపవాదులకు పాలవటం తప్పదు! ★